

GÜRCİSTAN TARİHTEN DERS ALACAK MI?

Nusret KOPUZLU

Dede Korkut Kitabı, yüzyıllar önce teşekkül etmiş, o zamanki Türk hayatının hikâyelerinden ibaret bir şaheserdir. Böyle tarihî ve edebî bir eserde **Ahıska** isminin geçmesi çok anlamlıdır. Bu kitapta tamamen coğrafi anlamda **Gürcistan** ismi de geçmektedir. Eski Türklerin kendi aralarında veya komşuları arasındaki mücadelelerde coğrafya olarak bu yerlerin geçmesi bize ne söyler? Sözü uzatmaya gerek yok, açıkça görülüyor ki bu yerler, çok eski bir Türk coğrafyasıdır. Buralarda birçok milletin yaşamış olması bu gerçeği değiştirmez...

Gürcistan, bugün iyi ilişkilerimizin olduğu komşu bir ülkedir. Tarih boyunca bu coğrafyada birçok millet yaşamıştır. Fakat müstakil bir devlet neredeyse hiç olmamıştır, denilebilir. Mevcut Tiflis Prensliği XII. Yüzyıl başlarında kısa bir dönem bağımsız olabilmıştır. O da Kral David'in kuzeyden davet ederek ülkeye getirdiği *dındaş* Kıpçak Türklerinin sayesinde. Gürcistan tarihinden *Arap, Hazar, Selçuklu, Harezmşah, Moğol, Timur, Akkoyunlu, Karakoyunlu, Safevî ve Osmanlı* gibi devletlerin hâkimiyet tarihlerini çıkarırsanız geriye ne kalır?

Gürcistan, Kral Irakli'nin müracaatıyla 1783 yılında Ruslarla bir anlaşma yapmış ve bu ülke 1801'de Çarlık Rusya'sına intikal etmiştir. Bolşevik İhtilâli'nden sonraki ara dönemi müteakip 1921'de Sovyet Rusya'nın vesayetine teslim olmuştur. Ta ki o da 1990'da yıkılana kadar... Biliyoruz ki Gürcüler bu 200 yıllık devri, hüznünle anmaktadırlar. Ama "*Kendi düşen ağlamaz!*" demişler...

Bazı Gürcü yazarları bu coğrafyanın **otokton** topluluklarından biri olan Türk varlığını inkâr etmekte, fakat bu yalan mızrağı çuvala sığmamaktadır. Gürcistan'ın bütün tarih kaynakları çok eski çağlarda buralarda yaşayan **Kıpçak** ve **Bun-Türklerin** varlığından bahsediyor. Gürcü dil bilgini Marr, 1930'lu yıllarda basılan kitabında Bun-Türk kelimesinin **otokton/yerli** Türk anlamına geldiğini

izah ediyor. Başta *Kartlis-Çxovreba* olmak üzere Gürcü tarih kaynakları, Kral David'in 1118 yılında Kafkasların kuzeyinde yaşayan 45.000 Kıpçak aileyi ülkeye davet ederek getirip iskân ettiğini, bunlardan bir ordu kurduğunu açıkça yazıyor. Hatta devlet yönetimindeki **Atabek, Kutlu Arslan, Beka** ve **Akbuğa** gibi ileri gelen Kıpçakların adlarını anıyor.

Günümüzün bazı çokbilmiş fanatikleri ise, "Bu Kıpçaklar Gürcüleştirmişlerdir!" gibi komik bir yalana sarılıyorlar... Fakat bunda da ittifak edemiyorlar.

Gürcü yazarların kafa karışıklığını özetleyelim: Bir kısmı, Gürcistan'da milattan önceki çağlarda Kıpçak Türkleri ve Bun-Türkler vardı. Bunlar, İskender ordusuna da karşı çıktılar, diyor. Bir kısmı, 1118'de Kafkasların kuzeyinden Gürcistan'a gelen Kıpçaklar tamamen Gürcüleştireler, diyor. Bazıları, bu topraklarda hiçbir zaman Türk varlığından bahsedilemez, diyor. Bir başkası, 1944'te sürülenler Türk değil Meshlerdi; Meshler de Gürcü'dür. Onlar Osmanlı zamanında Müslüman edilmiş Gürcülerdi diyor!

Burada bahsedeceğimiz şahıslar ise açıkça diyor ki, "1944'te sürülenler Mesh filân değil, Türktürler! Fakat biz onları geri almayacağız."

Ünlü Rus yazarı **Aleksandr Soljenitsin** (1918-2008), 1990 yılında kaleme aldığı bir kitapta Gürcistan'la ilgili yazdığı birkaç cümle bu şoven Gürcü yazarları kızdırmış.¹

Soljenitsin şöyle diyor: "*Bakınız Gürcistan, nasıl hırs ve şiddetle bağımsızlık istiyor! Ama daha şimdiden Abhazlara baskı yapıyor, Osetlere zulmediliyor, Stalin tarafından sürülen Meshlerin ezeli yurtlarına dönüşü engelleniyor. Arzu ettikleri millî bağımsızlık gerçekten bu mudur? Ne yapsak, ne düşünssek, çağdaş politikada nasıl çalışsak da, mutluluk ve refah, sadece ahlâk ve ılımlılıkla mümkündür.*"

¹ Aleksandr Soljenitsin, *Rusya'yı Nasıl Kurtarıyoruz?* Leningrad, 1990.

Soljenitsin

Sadece kendi çıkarlarımızı düşünür ve ilahî adaleti unutursak hep hüsrana uğrarız.”

İki Gürcü yazarı buradaki hakikatleri ve dostça sözleri hiddetle karşılıyor ve hiç de namuslu olmayan inkâr ve yalanlarla kendilerini rezil ediyorlar. Onların Soljenitsin’e hitaben mektup şeklinde yazıp yayımladıkları yazıyı okuyalım:

Sayın Aleksandr İsayeviç Soljenitsin,

Ülkenin bu zor günlerinde Literaturnaya Gazeta ve Komsomolskaya Pravda gazetelerinde yayımlanan “Rusya’yı Nasıl Kurtarıyoruz?” başlıklı yazınız, milyonlarca okuyucunun dikkatini çekti. Nobel ödüllü, dünyaca ünlü yazar ve fikir adamı olarak sizin düşüncelerinizin toplumda büyük yankılar uyandırması tabiidir. Yazınızda Gürcistan’dan da bahsettiğiniz için bu mektubu yazmak ve bazı konulara açıklık getirmek istedik.

Yazınızda Gürcistan’la ilgili sadece birkaç cümle var. Bunlara bakılırsa asıl gerçekleri bilmediğiniz anlaşılıyor veya birileri size yanlış bilgi vererek adınızı kendi çirkin emellerine alet etmişlerdir. Yakınarak diyorsunuz ki, “Stalin’in sürdüğü Meshlerin ezeli yurtlarına dönüşü engelleniyor.” Oysa hata yapıyorsunuz. **Söz konusu olan Meshler değil, onlar Türklerdir.** Ve onlar Gürcistan’ın güneyinde ezelden beri yaşadıklarını kimse ispatlayamaz. Kabul edersiniz ki, Türklerin ezeli yurdu Türkiye’dir.”

Bu iki kafadar, ‘herhangi bir halkı, milliyeti ne olursa olsun toplu hâlde sürmenin cinayet’ olduğunu da ifade ettikten sonra ipe sapa gelmez sürgün örnekleri vererek Ahıska Türklerinin sürgünü nü meşru göstermeye yeltenmektedirler.

Bunlara göre, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Çekoslovakya’nın batı bölgesindeki Almanlarla Kaliningrad’dan sürülen Almanların neden geri dönmesi söz konusu edilmemekteymiş?

İki kafadar devam ediyorlar: “Ezelî Gürcü yurdu olan Mesketiya’yı zamanında işgal edip buraya yerleşen Türklerin bölgeye dönüşünü ele alırsak bir başka mesele de ortaya çıkıyor. 1944’te Mesketiya’dan Orta Asya’ya 40-45 bin Türk sürülmüştür. Şimdi onların nüfusu yaklaşık 400 bindir. Gürcistan’ın yaklaşık 5 milyon kadar nüfusunun sadece 4 milyonu Gürcü’dür. Arazisi böylesine küçük olan Gürcistan, sizce 400 bin Türk’ü iskân edebilir mi?

Bir başka hususu da bilmiyorsunuz. Bahsettiğiniz Mesketiya bölgesinde hatırı sayılır bir Ermeni nüfus da yaşamaktadır. Türkler oraya dönerse etnik bir çatışma çıkacaktır. Gürcistan böyle çatışmalara sahne olmak istemez. Bu faktörü düşündünüz mü?

Sizin gibi ünlü bir kişinin yazdıklarını okuyanlar

Gürcistan hakkında yanlış bir fikir edinebilir ve bizim şoven olduğumuzu düşünebilirler. Oysa Gürcistan misafirperver bir ülkedir. Gelin konuşalım, tartışalım. Mesketiya’ya, Abhazya’ya gidelim.”²

Biz, artık bilim haysiyetini ve insanlık şerefini bir yana bırakmış kişilerin her türlü saçmalıklarına cevap vermenin bir faydası olmayacağını biliyoruz. Bunlar, yüzyıllardan beri oluşmuş kendi tarih kaynaklarını bile ya okumuyor, ya anlamıyor ya da reddediyor! “Buradan sürülenler Türk’tü; burası onların vatanı değildi; Türklerin vatanı Türkiye’dir.” gibi ipe sapa gelmez şeyler söyleyen birinin aklı başında bir adam olduğuna inanılabilir mi? Hani derler ya, “Kafayı sıyırmış!” İşte öyle bir şey... Birileri bu kafadarlara dese ki, Almanlardan verdiği örneklerin buna benzer bir tarafı yok! **Ahıska**, sen kabul etmesen de Türklerin ezeli vatanıdır. Üstelik bu halka herhangi bir suç isnat edilmemiştir! Bu halkın çocukları, bir zamanlar sizinle birlikte cepheye gitmişti. Şimdi bu sözleri sarf ederken utanmıyor musun?

Bu iki kafadar, belli ki keskin bir inkâr ve öfkeyle, hiç düşünmeden yazdıkları için onları mazur görebiliriz. Her yerde böyle bilgisiz, akılsız, fikirsiz fanatikler çıkabilir. Bütün Gürcülerin böyle düşünmediğini yakından biliyoruz. Ahıska’da yaşayan, eskiden Türklerle komşuluk yapmış ihtiyar Gürcüler size her şeyi söyler.

Bu coğrafyada yaşayan Türk ve Gürcü yerli halkların tarihî hayat tecrübesini inkâr edenlerin, sadece bu iki sergerdeden ibaret olmaması üzücü. Ne yazık ki böyleleri çok...

*

Ahıska Türklerinin vatandan sürgün edilmelelerinin 70. Yılı dolayısıyla bazı faaliyetler yaptılar. 15 Kasım 2014’te biri Çorum’da diğeri Bursa’da yapılan uluslararası toplantılardan Bursa’dakine çağrılan (kim, niçin çağırılmışa!) Ahıska Üniversitesi Rektörü Prof (!) Merab Beridze’yi, Kanal A’da dinledik.

Merab’ın söylediklerine bakın:

“Sürgün halk Türk değil Mesx idi. 1909 yılında nüfusun yarısı Katolik yarısı Müslüman olan bir köyde her iki taraf birlikte çalışarak kilise yaptılar. Ayrıca birlikte yaptıklarına dair bir de levha yazıp astılar. Ahıska veya Meshet Türkleri diye bir şey yok. Bu halk Gürcü’ydi. Müslüman olduğu için sürgüne gönderilen Müslüman

² Levan Xaindrava-Eldar Şengeliya, *Buyurun Gürcistan’a Gelin!* Literaturnaya Gazeta, 24.10.1990 [Bu metin Orhan Uravelli tarafından Rusçadan tercüme edilmiştir.]

Gürcüler, Karapapaklar, Kürtler ve Mutruflardı (Çingene). Bunların çoğu Gürcü kökenlidir. Yerli denilen Meshler Gürcü'dür."

Ahıska Türkleri meselesine biraz Fransız kalan sunucu efendiye rağmen stüdyoda bulunan Ahıska Müftüsü Şevket Hoca, "Ahıska Türkleri" sözünü çok güzel bir şekilde açıkladı. "Bu halk kendini Türk olarak ifade etmekte ve bu sebeple sürüldüğüne inanmaktadır. Müslüman oldukları için sürülmüş olsalardı Acaralılar da sürülmüş olması gerekirdi!

Benim dedem sürgüne giderken henüz 16 yaşındaydı. Ben Özbekistan'da dünyaya geldim. Sonra Gürcistan'a döndüm fakat Ahıska'ya bırakmadılar. Başka bir şehirde yaşarken, Gürcistan'da Türklere yer yok denilerek dışarı atıldık. Bir süre Azerbaycan'da kaldıktan sonra vatan diyerek tekrar buraya geldik. Neler çektiğimizi Allah bilir. Biz 11 kardeşiz. Her birimiz başka bir ülkede yaşıyoruz. Kazakistan'da yaşayan kız kardeşimi görmediğim 20 sene oldu! Burada Türk, Gürcü, Ermeni gibi etnik bir problem yok! Geçim şartlarıyla ilgili problemler var. 1944'te sürülen bütün topluluklar vatanlarına döndü, yalnız Ahıska Türkleri dönemedi. Köylerde yaşayan Acaralıların camileri var fakat şehirde cami yok! Ahmediye Camii gibi tarihi bir cami olduğu hâlde biz bir evi cami olarak kullanıyoruz."

Merab, "Kars ve Ardahan üniversiteleriyle çok sıcak ilişkilerimiz var. Ardahan Üniversitesinin çok güzel bir rektörü var!" diyor; insanın 'Allah nazardan saklasın' diyeceği geliyor... Merab, Şevket ve Ahıska kelimelerinden rahatsız oluyor. Yanındaki Ahıska Müftüsü Şevket Hoca'ya, "Buna Şevket değil, Şota olduğunu, bu şehrin adının Ahıska değil Axaltsixe olduğunu öğreteceğim!" diye çıkışıyor! Şevket Hoca bu çirkin çıkışa kızmıyor, çok yumuşak ve medenî cevaplar veriyor.

Sunucu, Türkiye'nin Ahıska Türklerine yardım ettiğinden bahsediyor. Şevket Hoca, "Hükûmetin Ahıska için bir şey yaptığını bilmiyorum. Sesimizi duyan yok! Türkiye'ye gitsen vatandaşlık yok, çalışma izni yok!" diyor.

Merab, kendisine tercümanlık yapan Roin Kavrelişvili'ye bir şey fısıldıyor. Belli ki konuşulanları öğrenmek istiyor; öğrenince de yüzü iyice geriliyor...

Gürcistan, bilinmeyen asırlardan beri Türklerin

yaşadığı bir coğrafyadır. **Dede Korkut Kitabı**'nda **Aksıka** isminin geçmesi tesadüfî değil. Bu şehrin adı kadim zamanlardan beri böyledir. Merab Bey'in de bunu öğrenmesi ve kabul etmesi gerekir. Yanındaki insana, "Sen Şevket değil, Şota'sın!" demek de herhâlde saygısızlıktan öte insanlık suçu olsa gerektir. Merab bu yaşa gelmiş, bunları bilmez mi? Biz ona, "Sen Merab değil, Mehmet'sin!" diyebilir miyiz?

Merab'a bakınca Azerbaycanlıların, "Gürcülerin Şota Rustaveli dedikleri şair, aslında Şevket Rüstemvelioğlu'dur." sözlerine inanmak geliyor içimden! Öyle ya, sen her Şevket'i Şota yaparsan, birisi de bazı Şota'ların Şevket olduğunu hatırlatır!

Netice itibarıyla Gürcistan, bu tip cahil fanatiklerin görüşlerine bakarak devlet politikası belirleyemez. Tarihin sesine kulak vermeli, Türk-Gürcü dostluğunun önemini idrak ederek ona göre davranmalıdır. Zira Türk'ün uzattığı eli havada bırakmak, kimseye hayır getirmemiştir. Geriye dönüp bakarsa, bu tavır Gürcistan'a da yaramamıştır. Çarlık ve Sovyet Rus devirlerini unutmamalıdır.

Merab'ın "Mesxlerin Kökleri" adlı bir de kitabı var. Bu kitap bilim ve gerçeklerle alakası olmayan böyle saçma sapan bir propaganda kitabıdır. Akademik unvanına ve çatısı altında bulunduğu üniversiteye yazık!

Biz, Merab Bey'e deriz ki, bu Sovyetik şoven düşüncelerden kafanı arındır! Her ne kadar vatana dönüşlerine karşı çıksalar da yukarıda düşüncelerine yer verdiğimiz Levan ve Eldar gibi hiç olmazsa dürüst ol, bu halkın millî kimliğine dil uzatma. Biz seninle tarihî kapı komşusuyuz. Birbirimizin yüzüne utanmadan bakalım. Haydi Merab Bey, sıra sende, uzat elini!